

ПРИСТРАСТЕНОСТТА НА ЕВРОПА

КЪМ ПЕСТИЦИДИТЕ:

Как

индустриалното земеделие

вреди на нашата

околна среда

Резюме

октомври 2015 г.

GREENPEACE

РЕЗЮМЕ

СЪДЪРЖАНИЕ:

Време е да прекъснем омагьосания кръг на употребата на пестициди	3
Пестицидите – пропускане на целта	4
Ефектите на пестицидите – остри, сублетални и косвени въздействия върху отделни видове, популации и екосистеми	4
Излагането на пестициди – Без възможност за бягство	7
Европа не успява ефективно да регулира химическите пестициди	7
Прекратяване на зависимостта от пестициди: Преходът към екологично земеделие	11
ОСНОВНИ ИЗВОДИ	13
ПРЕПОРЪКИ	14

© Chris Pettis / Greenpeace

Време е да прекъснем омагьосания кръг на употребата на пестициди

За повече от половин век, световната земеделска система е била силно зависима от широкоразпространеното прилагане на милиони тонове и стотици видове синтетични химически пестициди с цел намаляване на загубите при добивите на култури. Повечето фермери в момента рутинно третират насажденията си с коктейл от пестициди, вместо да ги използват в редките случаи на масови зарази. Това означава, че през целия сезон на растеж, химикали биват прилагани върху растението многократно. В резултат на нашата зависимост от химически пестициди, и поради тяхната издръжливост и способност да се разпространяват, почти всяка екосистема на планетата вече е била увредена от тези вредни химически вещества.

„Пристрастеността на Европа към пестицидите: Как индустриалното земеделие вреди на нашата околната среда“ изследва употребата на синтетични химически пестициди в Европа и тяхното въздействие върху околната среда. Това въздействие е широкоразпространено и безмилостно, и включва деградацията на някои жизненоважни екосистемни услуги. Има спешна необходимост от затягане на правилата, които би трябвало да регулират използването на тези синтетични химически пестициди.

Производството, продажбата и употребата на синтетични химически пестициди се е превърнало в индустрия за милиарди евро, доминирана от само няколко агро-химически бизнеса. През 2011 г., три европейски компании, Syngenta (Швейцария), Bayer CropScience и BASF (Германия), контролират 52.5% от световния пазар на пестициди. Три американски компании, Dow AgroSciences, Monsanto и DuPont, са в списъка на 6-те най-големи компании за пестициди, които заедно са отговорни за 76% от световните продажби на пестициди. [1]

Тези химикали са неспособни да различат между приятели и врагове.

Въпреки, че световният пазар на пестициди расте най-бързо в Азия и Южна Америка, воден от голямото нарастване на употребата в Китай, Индия, Бразилия и Аржентина, [2] все още се предвиждат увеличения в използването на пестициди и на по-развита европейски пазар. Това увеличение се предвижда заради повишаването на употреба им в източната част на европейския континент, както и поради нарастването на честотата, с която се прилагат химически пестициди. Понятието „Индекс за честота на третиране“ като метрическа величина за броя на пестицидните приложения върху една растителна култура през даден сезон на растеж се прилага за някои растителни култури в определени страни. Данните обрисуват притеснителна картина. Например, от 2001 г., в Германия, индексът се е увеличил при полски култури като рапица, зърнени, както и при овощки като ябълки и грозде. През 2012 г., индексът достига стойност 32 при ябълкови градини, [3] което означава, че средно 32 пълни дози пестициди са били приложени върху ябълки в рамките на един сезон на растеж. Тази интензивна употреба на пестициди повдига сериозни въпроси относно въздействията върху отделни видове, цели екосистеми и биоразнообразието, както и относно начините, по които тези химикали се оценяват, разрешават и регулират в ЕС.

Пестицидите – пропускане на целта

Тези химикали са неспособни да различат между приятели и врагове.

Химичните вещества, които се използват в пестицидите, могат да засегнат всички организми, както и околната среда, в която те живеят и от която зависят. Последниците могат да бъдат сериозни. От дълго време е известно, че употребата на агро-химикали поставя дивата природа и естествената природна среда в опасност. Пестицидите имат значително влияние върху загубата на биоразнообразие - почти всеки четвърти (24.5%) уязвим или застрашен вид в ЕС е под заплаха от употребата на пестициди и торове, заради наличието на нитрати и фосфати в селскостопанските отпадъчни води [4]. Европейските данни също говорят за широко разпространен упадък на разнообразието от диви видове, обхващай всички групи изучавани организми. Например, 27% от наблюдаваните популации от бозайници в Европа са в упадък. Тази цифра дори може да прикрива далеч по-лоша тенденция, тъй като състоянието на 33% от видовете бозайници е неизвестно [5]. Силно уязвими групи от видове, като земноводни или водни кончета, се справят още по-трудно с оцеляването си. Въпреки непрекъснатото нарастващия брой доказателства за сериозните проблеми, които се причиняват от химическите пестициди, все още никакви съществени промени не са били предприети в политиките, за да бъде намалено въздействието върху околната среда. Налице е един общоевропейски провал.

Ефектите на пестицидите – остри, сублетални* и косвени въздействия върху отделни видове, популации и екосистеми.

Пестицидите имат остри токсични ефекти, както при целеви, така и при нецелеви организми. Директната смъртност е най-често срещаното въздействие според изследвания и доклади. В някои случаи, вторичните токсични въздействия са разпознати като значими, като например при хищни птици, които се хранят с малки бозайници, отровени с родентициди, или при насекоми, които са били мишена на инсектициди. Съвсем отделно от тази относително очевидна директна смъртност, пестицидите могат да упражняват различни неуловими и сложни, понякога забавени, въздействия на околната среда. Имунотоксичността и разрушаването на ендокринни системи са два сравнително добре познати примера на такива въздействия. Вследствие, организмите стават по-податливи на заболявания, или репродуктивни или други функции са нарушени.

* *Въздействия, които не убиват организма, но го разболяват или го карат да промени поведението си.*

Откриването и измерването на преноса на тези индивидуални и понякога едва доловими въздействия върху популациите, както и върху цели екосистеми, представляват изключително предизвикателство. Те могат да бъдат открити само в продължение на дълъг период от време. Приписването на въздействието става по-трудно заради вродената сложност на екосистемите и екосистемните взаимодействия. Един сравнително очевиден потенциален ефект е намаляването на хранителните източници в резултат на използването на пестициди. Съществени компоненти на хранителната верига, паразитоиди и други хищници, хранещи се с тези организми, са засегнати, както и други организми, хранещи се, от своя страна, с тях. Това може да доведе до частичен срив на хранителната верига. Тази сложност се онагледява със широко документиран спад на видовете птици през последните три десетилетия в Европа. Директното отравяне на птици играе роля, както и намаляването на източниците им на храна. Насекомоядни видове птици са били засегнати от намаляването на популациите от членестоноги, които са тяхна плячка. Хербицидите също могат да повлияят на птиците чрез намаляване на наличието на семена като източник на храна. Намаляването на растителното разнообразие и на броя благоприятни местообитания също оказват значително въздействие върху намаляването на видовете птици [6].

В крайна сметка, това, което е заложено на карта са различните екосистемни услуги, като например опрашването, естествения контрол на вредителите, пречистването на питейна вода, цикъла на хранителни вещества и плодородието на почвата, които се предоставят от една напълно функционираща и напълно функционална екосистема. Също така, под залог е и издръжливостта на нарушените системи на екстремни климатични и метеорологични явления. Най-общо казано, колкото по-разнообразна е екосистемата – толкова по-голяма е издръжливостта ѝ на такива въздействия. „Пристрастеността на Европа към пестицидите: Как индустриалното земеделие вреди на нашата околната среда“ взема предвид само няколко от тези екосистемни услуги и тяхното огромно икономическо значение. Трябва да бъде осъзнато обаче, че всяка парична оценка направена на екосистемните услуги е условна, поради факта, че много от тези услуги са на практика незаменими, и след като бъдат загубени, тяхната стойност бързо става неизмерима.

Излагането на пестициди – Без възможност за бягство

Пестицидите могат да бъдат намерени широко разпространени в околната среда и могат да бъдат транспортирани на значителни разстояния от зоните, в които първоначално са били приложени; чрез атмосферата, във водата, дори и в тъканите на животински организми.

При вземането на проби от наземни и подземни води, анализирани за пестициди, в рамките на контролен мониторинг, редовно се установява, че те са замърсени. Неотдавнашно петгодишно проучване в Германия показва, че пестициди или техните метаболити са достигнали подземни води при 60% от 2280 пункта за вземане на проби [7]. В Холандия, 65% от пробите, взети от повърхностни водни станции за вземане на проби през 2013 г., съдържат 30 или повече инсектицида [8]. Още по-широко разпространено замърсяване с пестициди е било идентифицирано в повърхностните води, въпреки че, като цяло, само тесен спектър от химикали бива изследван - като например тези, посочени в Рамковата директива за водите на ЕС [9]. Недостатъци в регулаторната система на ЕС също така насочват към заключението, че усилията за мониторинг имат склонност да изостават значително зад въвеждането на нови пестициди. Поради това изоставане, проблемите не могат да бъдат идентифицирани своевременно. На последно място, усилията за мониторинг се фокусират най-вече върху единични вещества, докато пестицидите присъстват в околната среда като смеси от активни вещества, техните метаболити и други химикали [10]. Токсикологичното поведение на тези смеси е било и си остава много слабо проучвано.

Европа не успява ефективно да регулира химическите пестициди

Като се имат предвид добре известни потенциални опасности, свързани с пестицидите, които се използват открито в околната среда, всички пестициди трябва да минат през процес на даване на разрешение, преди да могат да бъдат използвани. Процедурата се състои от оценка на ефекта, който се основава на тестове за токсичност, както и оценка на излагането, която разчита най-вече на моделиране на различни сценарии. Използва се математическо моделиране, тъй като полеви данни обикновено не са на разположение за оценките. Такива оценки на риска и разрешения на пестициди понякога са се доказвали като проблемни или неточни в определени отношения, а в някои случаи, е трябвало да се правят корекции с обратна сила и да се преразглеждат решенията. Наскоросен пример за ограниченията на ЕС засяга някои системни инсектициди от семейството на неоникотиноидите. На 1 декември 2013 г., редица употреби на три неоникотиноидни инсектицида, тиаметоксам (произвеждан от Syngenta), имидаклоприд и клотианидин (произведени от Bayer), бяха забранени в ЕС вследствие на нарастващия брой научни доказателства, опровергаващи първоначалната положителна оценка на тези системни инсектициди. Вместо това, нови научни сведения показват сериозни отрицателни въздействия върху медоносните пчели и други опрашители.

Друга илюстрация е продължаващият дебат около повторното разрешаване на хербицида глифозат и многото различаващи се заключения, до които различни институции са достигнали - Международната агенция за изследване на рака (IARC) към Световната здравна организация класифицира глифозат като „вероятно канцероген“, въпреки, че други научни органи дават зелена светлина на същия химикал. Това показва не само колко трудна може да бъде оценката на един единствен химикал, но също така, че дори когато даден химикал е бил подложен на значителен контрол, възможно е много по-късно да се появят доказателства, които да изискват обширно преосмисляне на решението за разрешение.

Докато подобряването на разрешителната процедура на равнище ЕС е било и продължава да бъде непрекъснат работен процес, изглежда, че са налице големи пропуски в оценката, разрешаването и последващия процес на наблюдение. В момента, почти 500 активни съставки на пестициди са разрешени за употреба в ЕС. Броят на търговско-достъпните пестицидни препарати всъщност е много по-висок, тъй като пестициди се продават като различно формулирани продукти. Пестицидните формулации* обикновено съдържат не само активното вещество, но също така и добавки като разтворители, повърхностноактивни вещества и емулгатори, предназначени да ги накарат да работят по-ефективно (например за да подпомогнат проникването в клетъчните мембрани). Въпреки това, само активните вещества получават разрешение, а не цялостно формулираният продукт.

Формулираните пестицидни продукти могат да имат много по-висока токсичност, отколкото самото активно вещество. Също така, пестицидни остатъци обикновено не възникват самостоятелно, а в комбинации. Предвид този факт, тревожно е, че ЕС засега не ги регулира на базата на тези техни характеристики.

* Форма на продукт за растителна защита, в която той се пуска на пазара.

Формулираните пестицидни продукти могат да имат много по-висока токсичност, отколкото самото активно вещество. Също така, пестицидни остатъци обикновено не възникват самостоятелно, а в комбинации. Предвид този факт, тревожно е, че ЕС засега не ги регулира на базата на тези техни характеристики. Въпреки че, както и добавените, така и синергичните ефекти на пестицидите са описани в научната литература, в момента такива ефекти не са взети под внимание при процедурите за оценка на риска. Налице са продължителни дискусии относно стандартизирани методи за оценка на пестицидни смеси, но още нищо не е договорено.

В допълнение към провала на ЕС по отношение на справянето с комбинации от пестициди, някои специфични свойства са слабо разгледани. Например, свойствата да разрушават ендокринната система при хората са критерий за потенциално изключване на химикали от разрешени в ЕС от 2009 г. насам. Нито едно разрешително досега не е било оттеглено поради заплахата от ендокринни нарушения. Въпреки много сериозните рискове за човешкото здраве, които биха могли да бъдат налице, стандартизирани методи за количествена оценка на такива свойства все още са в процес на обсъждане. Ако в процеса на разрешаване се вземат предвид свойства на продуктите, които разрушават ендокринната система, то редица вещества биха били изтеглени от пазара. Това би направило по-трудно и получаването на разрешения за нови вещества.

В допълнение към провала на ЕС по отношение на справянето с комбинации от пестициди, някои специфични свойства са слабо разгледани. Например, свойствата да разрушават ендокринната

Изглежда, че са налице големи пропуски в оценката, разрешаването и последващия процес на наблюдение.

система при хората са критерий за потенциално изключване на химикали от разрешение в ЕС от 2009 г. насам. **Нито едно разрешително досега не е било оттеглено поради заплахата от ендокринни нарушения. Въпреки много сериозните рискове за човешкото здраве, които биха могли да бъдат налице, стандартизирани методи за количествена оценка на такива свойства все още са в процес на обсъждане.**

Ако в процеса на разрешаване се вземат предвид свойства на продуктите, които разрушават ендокринната система, то редица вещества биха били изтеглени от пазара. Това би направило по-трудно и получаването на разрешения за нови вещества.

Като оставим настрана сравнително ново-възникналите опасения около смеси и допълнителни режими на токсичност, дори дългогодишно-използвани и приети методи за изпитване, прилагани в процеса на разрешаване, имат много очевидни недостатъци. Обикновено, само ефекти върху няколко „стандартни“ тестови организми биват тествани. Цялостната ниска податливост на тези тестови организми поставя под въпрос степента, в която те наистина отразяват вероятните въздействия върху други индивидуални организми и истински екосистеми. Някои групи организми, като земноводни, не са представени в тестовете. Освен това е доста несигурно дали наборът от смъртоносни и сублетални ефекти, използвани в тестовете, биха могли наистина да представляват пълната гама от възможни въздействия. Нещо повече, някои известни и вероятно значими потенциални токсични въздействия просто не се оценяват въобще.

Пропуските обхващат потенциално сериозни конфликти на интереси в рамките на процеса на оценка, тъй като страната, която подава заявлението (обикновено агро-химическа компания), също така е тази, която трябва да извърши и да докладва за стандартизираните тестове. Нещо повече, публикуват се само резюмета на резултатите от теста, а не пълните резултати, които често са на разположение само при поискване. Това прави невъзможно независимо обсъждане на констатациите или репликиране на тестовете.

По отношение на много вещества, най-вече тези, които са били на пазара за по-продължителен период от време, научните данни биха могли да бъдат намерени в свободно достъпната литература. Тези изследвания често имат подчертано различен обхват в сравнение с предписаните тестове, изследват различни ефекти и крайни показатели, или търсят отговора на по-комплексни въпроси относно сублетални и хронични ефекти. В допълнение, те биха могли да бъдат провеждани в по-малко изкуствени условия. Според насоки на ЕС, тези проучвания трябва да бъдат взети предвид в процеса на разрешение, но в действителност, това се случва рядко, защото такива изследвания обикновено не са смятани за релевантни или от подателите на заявлението, или от регулаторните власти.

Също така е вярно, че по-разпространените ефекти на пестицидите върху околната среда са някак по-трудни за оценка отколкото „простите“ токсикологични такива. В много случаи, вместо „истински“ данни, оценките използват стандартна процедура, която включва прогнозиране на концентрации в околната среда и техните ефекти посредством математическо моделиране. Проучванията показват обаче, че измерените концентрации на инсектициди на полето биха могли да надвишават изчислените с до 78%. Поради това, при такива обстоятелства, моделирането значително подценява реалната заплахата от пестициди за екосистемите. Нещо повече, някои пестициди проявяват неочаквано „поведение“ в природата. Като пример, химикали, смятани за „неподвижни“ в почвата са открити в проби от вода, в които първоначално не са били очаквани да достигнат. Накрая, самият мониторинг в ЕС страда от сериозни недостатъци. Спектърът на пестициди, за които се тества, е много тесен и изглежда, че се съсредоточава главно върху вещества, изброени в регламентите на ЕС, а именно Рамковата директива за водите. Много вещества, особено по-новите пестициди като неоникотиноидите, не са обект на толкова обстоен мониторинг, колкото би трябвало заради тяхната широка употреба. Това означава, че наредбите, които регламентират пестициди в момента не са предназначени да позволят провеждането на сериозна оценка на цялостното въздействие на пестицидите върху околната среда [11].

Тези примери не само демонстрират очевидния провал на процеса на разрешение на пестициди, но те също така силно подчертават сериозната липса на изпълнение на един от основните принципи на правото на ЕС за околната среда, „Принципът на предпазливостта“. Както е определено в Декларацията от Рио за околната среда и развитието (1992 г.), Принципът на предпазливостта изисква, когато има заплахата за сериозни или необратими щети, „липсата на пълна научна сигурност да не бъде причина за отлагането на икономически ефективни мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда“. С други думи, необходимо е въвеждането на защитни мерки, когато са идентифицирани рискове, дори и ако няма пълна научна сигурност за тях. По отношение на пестицидите, няколко различни риска са идентифицирани, което показва нуждата от по-строг приложение на Принципа на предпазливостта.

Прекратяване на зависимостта от пестициди:

Преходът към екологично земеделие

Прекомерната зависимост от химически суровини, особено пестициди, има потенциала да предизвика косвени щети на екосистемите, именно защото тези суровини са предназначени да бъдат токсични за разнообразни организми.

Използването на пестициди, дори и в съответствие с разпоредбите, не само застрашава отделни видове, но в крайна сметка може да изложи на риск основни екосистемни услуги. Парадоксално е, че тези услуги включват естествените процеси за контрол на вредителите.

Проблемите, предизвикани от контрола на „вредни“ организми чрез използването на химикали, до известна степен, се засилват взаимно от настоящите земеделски практики. Отглеждането на относително малко видове и сортове под формата на монокултури, увеличава тяхната уязвимост към гъбични заболявания, както и към плевели и масови зарази с насекоми. Слабото разнообразие на всички нива (видове, сортове, сеитбооборот) подкрепя развитието на, и последващия натиск от, всякакви видове вредители, които в момента се контролират с помощта на пестициди.

За да се решат проблемите, причинени от зависимостта от пестициди, сегашната селскостопанска парадигма трябва да бъде радикално променена и заменена с жизнеспособни, нехимически, екологични земеделски методи. Такива методи си служат изцяло с екосистемните услуги, включително с естествения контрол на вредителите. Развитието и селекцията на издръжливи на болести разновидности помага да се намалят и дори елиминират насекомните и гъбичните вредители. Внимателно разработен сеитбооборот на културите, както и диверсификация на земеделските системи и използване на поне две или повече земеделски култури (поли-култури), могат да подобрят значително добивите и да създадат буфер срещу тежките нашествия на вредители. Защита на почвите и подобряване на тяхната органична материя за повишаване на плодородието им също играят основна роля в управлението на нашествия от вредители и осигуряването на издръжливост на растенията. И накрая, подмяната на синтетичните пестициди вече се осъществява успешно с помощта на биологичен контрол, който се възползва от естествените врагове, за да контролира вредителите.

Прекомерната зависимост от химически суровини, особено пестициди, има потенциала да предизвика косвени щети на екосистемите, именно защото тези суровини са предназначени да бъдат токсични за разнообразни организми.

Преминаването от химически-интензивна селскостопанска система към екологичен земеделски модел изисква значителна политическа и финансова подкрепа.

Преминаването от химически-интензивна селскостопанска система към екологичен земеделски модел изисква значителна политическа и финансова подкрепа. Само чрез систематичното внедряване на ефективни механизми за подпомагане, голяма част от фермерите ще могат да усвоят екологични земеделски практики. Повечето фермери в момента са въвлечени в система, която спомага за по-нататъшната индустриализация и специализация на земеделските стопанства. Тази система често пренебрегва сериозните икономически и екологични въздействия, които има. Така се създават пречки за дългосрочното развитие на селските общности. Адекватни икономически стимули са от съществено значение за предизвикването на промяна на модела към екологично земеделие. Милиарди евро от парите на данъкоплатците в момента подкрепят неустойчиви конвенционални системи за селско стопанство, както и агро-химична научно-изследователска и развойна дейност. Вместо това, тези пари трябва да бъдат вложени в насърчаване на бързото развитие и навлизане на екологични земеделски практики, които предоставят ясни ползи за околната среда, но също така и ползи за потребителите, производителите и селските общности.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

- Настоящият разрушителен модел на индустриално земеделие е зависим от високи нива на употребата на химикали, по-специално на пестициди.
- Данните показват, че употребата на пестициди продължава да нараства в ЕС.
- Пестициди са открити навсякъде в околната среда, те се разпространяват по много начини и могат да навредят на организми, които се намират далеч от точката им на приложение.
- Замяряването с пестициди рядко е причинено от една единствена субстанция. Смеси или коктейли на пестициди са открити най-често в проби от околната среда.
- Острата токсичност на пестицидите често е най-очевидно опасният им ефект, но едва доловими, сублетални ефекти могат да се проявят и да включват въздействия върху реакциите на имунната и ендокринната системи, развитието им, ориентацията, възпроизвеждането или хранителното поведение.
- Пестицидите пропускат целта. Те не са точен инструмент за таргетиране на единични насекоми-вредители, но могат да причинят сериозни щети на други, често „полezni“, организми.
- Пестицидите причиняват загуба на биоразнообразие, като намаляват популациите от няколко организма в земеделските екосистеми, дори и на животни от високите трофични нива, като хищни птици.
- Пестицидите също имат сериозно косвено въздействие върху екосистемите, включително като нарушават хранителните мрежи и унищожават местообитанията, и вече могат да бъдат свързани с упадък на земеделски видове птици и популации от членестоноги, с които много организми се хранят.
- Пестицидите могат значително да засегнат основните „екосистемни услуги“ като опрашване, естествен контрол на вредителите, пречистване на питейна вода, цикъл на хранителните вещества и плодородие на почвата.
- ЕС не е в състояние да контролира пестицидите:

1. „Коктейлният ефект“ на смесите от пестициди не е рутинно оценяван;
2. Неблагоприятните последици, по-специално сублеталните, твърде често биват пренебрегвани, дори и за важни опрашители като медоносните пчели;
3. Прави се оценка само на активните съставки на пестицидите, а не на формулациите, които се прилагат на практика;
4. Нарушаването на функциите на ендокринната система не е адекватно оценено, въпреки че е критерий за отказване на разрешения на пестициди от 2009 г. насам;
5. Оценката на сублеталните ефекти е недостатъчна;
6. Процесът на разрешение не е прозрачен и е доминиран от индустрията, по-специално във връзка с проучванията, използвани като източник на информация по време на процеса;
7. Организмите, използвани в стандартните тестове често са „стабилни“, поради което не са представителни за естествено срещаните се в околната среда организми;
8. Независими проучвания обикновено не са взети под внимание, въпреки че те често намират неуволимите въздействия върху определени видове или околната среда като цяло;
9. Моделирането на замърсяване с пестициди в околната среда подценява реалната концентрация на пестициди, въпреки че тя е неразделна част от процеса на разрешение;
10. За много пестициди в момента не е предвиден мониторинг на околната среда.

- Мощна политическа и финансова подкрепа е спешно необходима, за да се подкрепи преминаването от сегашната разрушителна система на интензивното на химикали индустриално земеделие към екологично земеделие.

Препоръки

Широк набор от емпирични научни изследвания вече предоставя неоспоримо доказателство за въздействието върху околната среда на пестицидите. Това още веднъж показва спешната необходимост да се разделим със сегашната химическа зависимост на индустриалното земеделие. От широкоразпространеното присъствие на остатъци от пестициди в екосистемите, както и известните и все още неизвестни последици на това присъствие, става ясно, че единственият начин да се избегнат рисковете и опасностите, породени от употребата на пестициди, е употребата им в земеделието да бъде постепенно премахната. Нехимичните алтернативи за контрол на вредителите вече са достъпни за земеделските производители, но се нуждаят от необходимата политическа и финансова подкрепа, за да станат общоприети. Само чрез намаляване на използването на пестициди и в крайна сметка преобразуването на селскостопанските системи чрез екологичните земеделски практики, ще бъде възможно да се даде отговор на екологичните и икономическите проблеми, пред които е изправено в момента селското стопанство.

За да се прокара необходимата промяна, следните мерки трябва да бъдат въведени като приоритет:

- Прекъсване на порочния кръг, наложен с използването на пестициди. Фокусирането върху функционалното агро-биоразнообразие е ключов елемент. Изборът на устойчиви сортове, адаптирани към местните условия, създаването на адекватни схеми на сеитбообращение, разнообразяването на земеделските системи на полето и на нивото на ландшафта, подобряването на методите за управление на почвите и прилагането на биологичен контрол на вредителите могат да заменят употребата на пестициди в селското стопанство.
- Гарантиране на правилното прилагане на директивата за устойчиво използване на пестициди. Както се изисква от законодателството на ЕС, държавите-членки трябва да въведат конкретни мерки и цели, които водят до значително намаляване на използването на пестициди.
- Цялостно реформиране на регулаторните проверки за оценка на риска на пестициди. По-специално, разследване и наблюдение на ефектите от излагане на коктейли от химикали, които могат да се наблюдават върху човешкото здраве и околната среда. Конкретните формулации от пестициди, използвани на полето, трябва да бъдат подложени на тестове и строга научна оценка, а не само активните им съставки. Освен това, цялата налична независима научна литература трябва да бъде взета под внимание като част от процеса на оценка на риска. Всички изследвания и данни,

използвани при оценката, трябва да бъдат направени обществено достояние. След като е било издадено разрешение, ако се появят научни доказателства с допълнителна информация, която поставя под съмнение заключенията на процеса на оценка на риска, трябва незабавно да се осъществи повторна оценка на активното вещество и на формулациите му.

- Политическа и финансова подкрепа за преминаване към екологично земеделие. Обществените изследвания трябва да насочат фокуса си към екологичните земеделски практики, а размножаването на растения трябва да отговаря на нуждите на екологични земеделски производители, като осигурява стабилни и местно адаптирани сортове. Всички тези процеси трябва да включват участието на земеделските производители.
- Премахване на субсидиите, които насърчават поддържането и подкрепата за индустриални земеделски практики. Милиарди евро от парите на данъкоплатците се изливат в една неработеща земеделска система, която продължава да причинява сериозни екологични и икономически щети. Вместо това, публичните субсидии трябва да бъдат насочени към земеделски производители, за да се подпомогне изпълнението на щадящи околната среда методи на отглеждане. Това би означавало радикално реформиране на Общата селскостопанска политика на ЕС (ОСП), чрез намаляване на субсидиите, които насърчават разрушителни за околната среда практики, както и създаване на условия за развитието и прилагането на екологични методи на отглеждане по отношение на субсидиите за развитие на селските райони.
- Постепенно премахване на синтетичните химически пестициди, като приоритет е премахването на химикали с особено опасни свойства. Това би означавало забрана на пестицидите, които имат вредни за пчелите свойства, които са канцерогенни, мутагенни или токсични за репродукцията, или които пречат на хормоналната система (ендокринни дизраптори), както и невротоксични вещества.
- Въвеждане на финансови мерки, които да обезкуражават използването на пестициди и да насърчават прилагането на екологични земеделски практики.

Бележки:

- [1] "Putting the Cartel before the Horse: Who Will Control Agricultural Inputs, 2013?" - ETC Group, септември, 2013, стр. 10. <http://www.etcgroup.org/sites/www.etcgroup.org/files/CartelBeforeHorse11Sep2013.pdf>.
- [2] Global Pesticides Industry 2012-2017: Trend, Profit, and Forecast Analysis, April 2012, Lucintel. http://www.lucintel.com/reports/chemical_composites/global_pesticides_industry_2012_2017_trends_forecast_april_2012.aspx.
- [3] Глава 2. Употребата на пестициди в Европа.
- [4] Преглед на базата данни на IUCN за 2015 г., направен на 09/10/2015 (<http://www.iucnredlist.org/search/link/56178c5c-dbe482f8>)
- [5] Глава 2., Фигура 2. Тенденции при популациите на европейски бозайници (EU 2015a).
- [6] Глава 4. Пестицидите и птиците.
- [7] Глава 3. Пестицидите в околната среда.
- [8] <http://www.pesticidesatlas.nl/>
- [9] Глава 5. Пестицидите и водните организми.
- [10] Глава 3. Пестицидите в околната среда.
- [11] Глава 5. Пестицидите и водните организми.

„Грийнпийс“ е независима световна кампанийна организация, която работи за промяна на нагласите и поведението на хората, за да защити и опази околната среда и насърчи мира

Автор на резюмето:
Dirk Zimmermann

Автори на доклада:
Wolfgang Reuter, ForCare
Lars Neumeister

Редактор:
Martin Baker

Дизайн:
Atomodesign.nl
Front cover image © Greenpeace/ Ángel Garcia

Публикуван през октомври 2015 г.
Greenpeace Germany e.V.
Hongkongstr. 10
20457 Hamburg
Presse@greenpeace.de